

DOPORUČENÍ PRO OBCE K PROCESU KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ

sociálních služeb a dalších aktivit v Moravskoslezském kraji

Mezi základní povinnosti Moravskoslezského kraje (dále jen „MSK“) patří zajištění dostupnosti sociálních služeb na svém území prostřednictvím zpracování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb (dále jen „SPRSS“), včetně určení Krajské sítě sociálních služeb. Pro naplnění těchto zákonem stanovených povinností je nastaven proces plánování sociálních služeb, kde klíčovou roli mají zejména obce a poskytovatelé sociálních služeb.

Proces plánování sociálních služeb navazuje na zjišťování potřeb občanů v jednotlivých obcích kraje, kdy jsou identifikovány potřeby občanů, které je možné uspokojit prostřednictvím sociálních služeb a dalších aktivit. **Účelem tohoto dokumentu je popsat optimální model spolupráce v procesu plánování sociálních služeb a dalších aktivit v kraji**, který již v praxi na některých územích kraje probíhá a který povede k takové podobě parametrů Krajské sítě, jež bude schopna reagovat na potřeby v území a řešit nepříznivé sociální situace obyvatel kraje.

Záměrem doporučení není vytvořit podrobný metodický návod pro samotný proces komunitního plánování a zjišťování potřeb.

ROLE JEDNOTLIVÝCH ÚROVNÍ SAMOSPRÁV V PROCESU PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A DALŠÍCH AKTIVIT

Proces plánování sociálních služeb je strukturován podle územních samosprávných celků:

1. **Obce I. typu:** Zaměřují se na mapování potřeb občanů a spolupráci s poskytovateli sociálních služeb a dalších aktivit a mohou se zapojit do procesu plánování s ORP nebo POÚ.
2. **Obce s rozšířenou působností (ORP) a obce s pověřeným obecním úřadem (POÚ):** Provádějí mapování sociálních jevů, zjišťují a analyzují potřeby v území a v ideálním případě vytvářejí komunitní plány sociálních služeb a dalších aktivit (většinou pro tří až pětileté období). Vychází ze zjištěných potřeb občanů, přičemž podklady získávají v rámci agendy sociální práce a od všech aktérů komunitního plánování.
3. **MSK:** Odpovídá za zajištění dostupnosti sociálních služeb v území. Ve spolupráci s ORP a POÚ zjišťuje potřebnost kapacit sociálních služeb v území celého kraje, plánuje kapacity sociálních služeb prostřednictvím tvorby střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb a dalších aktivit (pro tříleté období), implementuje stanovená opatření ve střednědobém plánu, určuje podobu Krajské sítě sociálních služeb.

Nad všemi ostatními stojí **Nadregionální úroveň**, kde MPSV určuje strategické směřování a legislativní rámec na národní úrovni.

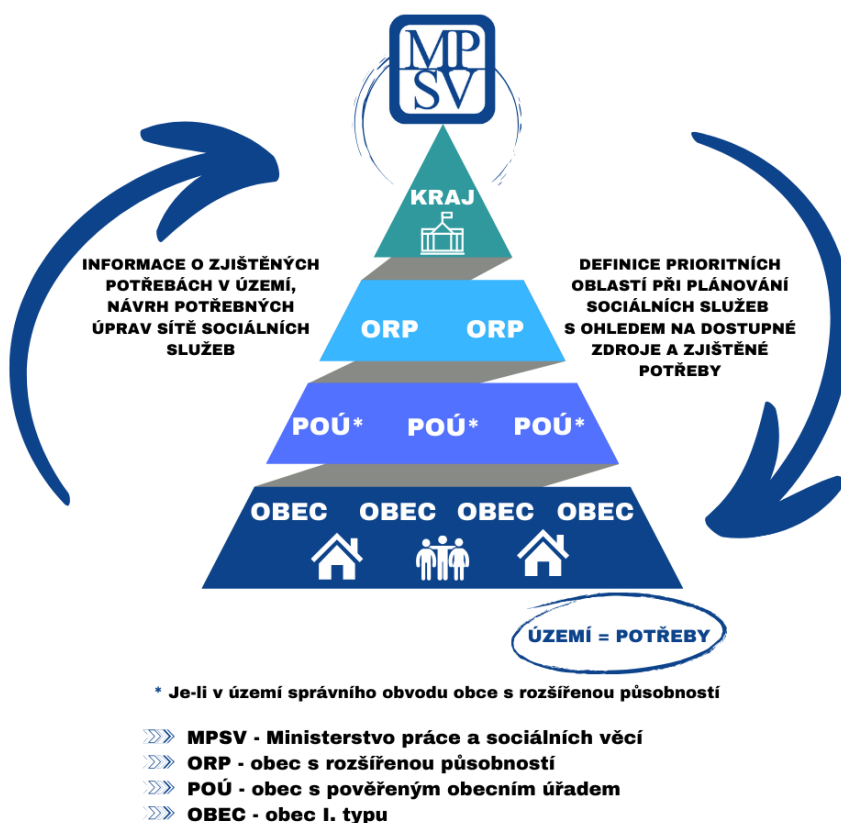

Schéma: Komunikace a spolupráce mezi jednotlivými úrovněmi veřejné správy v MSK

ÚROVNĚ SPOLUPRÁCE MEZI OBCEMI V ÚZEMÍ KRAJE

Spolupráce probíhá **ve třech úrovních** podle míry zapojení do procesu:

Úroveň 1 - Komunikace a mapování potřeb

Vzájemná spolupráce obcí I. typu a POÚ s příslušným ORP, předávání zjištěných informací, zapojení veřejnosti (občané, uživatelé služeb), poskytovatelů sociálních služeb a dalších relevantních aktérů v území (z oblasti školství, zdravotnictví atd.).

- Probíhá obousměrná komunikace mezi obcemi v území (obec I.) a ORP, příp. mezi obcemi a POÚ a následně mezi POÚ a ORP; následně mezi ORP a MSK.
- **Obec I. typu** – mapuje potřeby svých občanů, předává informace POÚ/ORP. Mapování potřeb občanů může po vzájemné dohodě probíhat ve spolupráci s koordinátory komunitního plánování POÚ/ORP nebo dalšími subjekty (např. s místními akčními skupinami (MAS), v rámci dobrovolného svazku obcí).
- **ORP/POÚ**
 - vyhodnocuje potřeby občanů v území svého správního obvodu (ve spolupráci s agendou sociální práce a všemi aktéry komunitního plánování),
 - monitoruje poskytování sociálních služeb a dalších aktivit (např. sociálně právní ochrana dětí, sociální práce, činnosti dalších organizací působících v jiných oblastech, než je poskytování sociální služby) z hlediska efektivity v řešení nepříznivé sociální situace,

- o pravidelně informuje obce I. typu o sociálních službách na území správního obvodu, přenáší informace z procesu plánování z MSK na POÚ/obce I. typu,
- o komunikuje s MSK, sdílí informace o zjištěných potřebách, vyhodnocuje nastavení parametrů sociálních služeb v Krajské síti a navrhuje úpravy, rozvojové záměry,
- o aktivně se účastní jednání k revizím Krajské sítě v rámci procesu přípravy SPRSS,
- o spolupracuje s poskytovateli sociálních služeb a dalšími aktéry v území,
- o realizuje ve spolupráci s MSK informační setkání pro POÚ a obce I. typu k problematice řešení nepříznivých sociálních situací občanů, plánování a financování sociálních služeb, síťování aktérů v území a dalších témat vyplývajících z aktuální potřeby obcí.

Úroveň 2 - Společné plánování

Jasně identifikované potřeby na území obce I., POÚ, ORP a MSK → vyhodnocení místní sítě sociálních služeb a následné společné plánování rozvoje sociálních služeb, které budou optimalizovány podle zjištěných potřeb občanů.

- ORP, POÚ a obce I. typu spolupracují v rámci komunitního plánování sociálních služeb, zjišťování potřeb, vyhodnocují stávající síť sociálních služeb na území správního obvodu ORP tak, aby pružně reagovala na zjištěné potřeby a optimalizují ji.
- Jsou organizována společná setkání zástupců ORP, obcí I. a II. typu v rámci území správního obvodu ORP (organizovány ORP, či obcemi v jejím území), za účelem předání informací o plánování sociálních služeb, zjištěných potřebách občanů a vyhodnocování stávající sítě služeb. Iniciátorem a organizátorem setkání je ORP, či obce v jejím území.
- V rámci společného plánování je na základě zjištěných potřeb v území vytvářen komunitní plán sociálních služeb, včetně určení sítě sociálních služeb pro celé území ORP.
- ORP spolupracuje s dalšími ORP při plánování sociálních služeb v širším území, pro efektivní naplňování potřeb občanů a využití zdrojů a kapacity, např. u služeb pro specifické cílové skupiny, které by byly nedostupné nebo finančně nákladné pro zadavatelskou roli jednoho ORP.
- ORP v rámci společného plánování může využít spolupráce s MAS, která působí v území správního obvodu ORP.

Úroveň 3 - Společné financování

Existuje shoda mezi obcemi I. typu, POÚ a ORP o podobě sítě sociálních služeb na území správního obvodu ORP a její nákladovosti → společně se podílí na financování provozních nákladů sociálních služeb v Krajské síti dle pravidel SPRSS.

- ORP ve spolupráci s POÚ a obcemi I. typu nastavuje transparentní pravidla pro spolufinancování sítě sociálních služeb na území ORP z rozpočtu obcí.
- U nových kapacit sociálních služeb v Krajské síti se obce společně podílejí na financování provozních nákladů podle aktuálního SPRSS.
- Spolupráce v sociální oblasti mezi ORP, POÚ a obcemi I. typu v jejím správním obvodu může být formalizována uzavřením **memoranda**, v němž si stanoví pravidla a podmínky společného plánování a financování sociálních služeb v rámci ORP.
- Pro realizaci společného financování může ORP zřídit účelový fond pro financování sociálních služeb, kde se kumulují finanční prostředky obcí ve správním obvodu, které ORP následně rozděljuje poskytovatelům sociálních služeb dle dohodnutých pravidel.
- ORP pravidelně informuje obce ve svém správním území o nákladovosti sociálních služeb a efektivitě poskytnutých finančních prostředků.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PROCESU PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA OBCENÍ ÚROVNI

Pro zajištění procesu plánování v území MSK dle výše uvedených principů považujeme za stěžejní existenci funkční pozice **koordinátora komunitního plánování sociálních služeb na úrovni POÚ a ORP**.

Koordinátor komunitního plánování sociálních služeb je pracovník odpovědný za proces plánování sociálních služeb v POÚ a ORP, který působí napříč strukturou plánování sociálních služeb. Je klíčovou osobou, která zajišťuje efektivní spolupráci mezi všemi zainteresovanými aktéry, jako jsou zejména občané/uživatelé, poskytovatelé, zadavatelé sociálních služeb a další aktéři, kteří se mohou podílet na identifikaci potřeb občanů a navrhování způsobů jejich naplňování.

S ohledem na vize Moravskoslezského kraje je obcím doporučováno zřízení pracovní pozice koordinátora pro území ORP a POÚ, s pracovním úvazkem 1,0 se zastupitelností alespoň polovičního úvazku.

Stěžejní činnosti koordinátora:

- zajišťuje koordinaci komunitního plánování,
- koordinuje zjišťování potřeb v území, spolupracuje s agendou sociální práce,
- zodpovídá za výstupy v procesu plánování a za přípravu, zpracování a vyhodnocování komunitního plánu,
- zajišťuje sběr informací z terénu (setkávání s veřejností, kulaté stoly apod.),
- spolupracuje a komunikuje s místními aktéry, s Moravskoslezským krajem,
- analyzuje a vyhodnocuje plnění strategických cílů v oblasti sociálních služeb, vyhodnocování sítě sociálních služeb,
- prohlubuje mezirezortní spolupráci,
- informuje a předkládá výstupy z procesu plánování orgánům obce, veřejnosti a dalším zapojeným aktérům.

Optimální složení pracovního týmu, který se společně podílí na procesu komunitního plánování sociálních služeb: koordinátor komunitního plánování sociálních služeb, ekonom sociálních služeb, sociální pracovník, vedoucí pracovních skupin, příp. i metodik a datový analytik.

ZÁVĚR

Tento dokument nabízí doporučení pro obce v oblasti plánování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji. Úspěšná realizace procesu plánování závisí na spolupráci všech aktérů, která zajistí dostupnost a kvalitu sociálních služeb pro všechny obyvatele kraje.

Doporučení je výstupem z projektové aktivity Moravskoslezského kraje „Podpora procesu plánování sociálních služeb na území MSK“ a vychází ze zachycených příkladů dobré praxe v území.

Aktualizace Doporučení

Toto Doporučení může být aktualizováno na základě změn v legislativě nebo změn v procesu plánování sociálních služeb na území MSK.

V Ostravě, dne 17. 3. 2025, 1. vydání

